

Briselē, 23.3.2017.
COM(2017) 138 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Ex-post pārbaude par papildināmību 2007.–2013. gadā

1. IEVADS

Papildināmība ir Eiropas Savienības kohēzijas politikas pamatprincips, kura mērķis ir nodrošināt, lai struktūrfondi¹ papildinātu, bet neaizstātu līdzvērtīgus dalībvalstu izdevumus.

Padomes Regulas Nr. 1083/2006 15. pantā noteikts, ka Komisija sadarbībā ar katru dalībvalsti līdz 2016. gada beigām veic konverģences mērķa papildināmības pārbaudi un publicē šīs pārbaudes rezultātus. Lai gan saskaņā ar regulām Horvātija šo pārbaudes procesu varēja veikt par gadu ilgāk, Horvātijas iestādes izlēma iesniegt visu dokumentāciju vienu gadu agrāk.

Tāpēc ar šo ziņojumu noslēdz papildināmības pārbaudi 2007.–2013. gada plānošanas periodam pēc tam, kad attiecīgi 2007. un 2011.–2012. gadā tika veiktas *ex-ante* un vidusposma pārbaudes.

Uzskatāms, ka papildināmība ir panākta, ja gada vidējais dalībvalsts izdevumu līmenis² reālā izteiksmē³ no 2007. līdz 2013. gadam ir vismaz vienāds ar līmeni, kas noteikts perioda sākumā, vai līmeni, kas pārskatīts vidusposma pārbaudēs 2011. un 2012. gadā (“atsauces līmenis”), lai ņemtu vērā būtiskas izmaiņas ekonomiskajā situācijā⁴.

Šajā ziņojumā ir apkopoti 2016. gadā veiktās *ex-post* pārbaudes rezultāti par visu 2007.–2013. gada plānošanas periodu⁵. Iespējams, ievērot atbilstību papildināmības principam šajā periodā ir bijis līdz šim visgrūtāk, jo tas ir laikposms, kurā ES piedzīvoja vislielāko ekonomikas lejupslīdi vairāku gadu desmitu laikā. Ievērojamā ekonomiskās aktivitātes samazināšanās, kas sākās 2008. gadā, būtiski ietekmēja dalībvalstu finanses un lika ieviest stingrākus fiskālās konsolidācijas plānus, kuru galvenais mērķis bija publisko finanšu ilgtspējas nodrošināšana. Rezultātā krasi samazinājās publisko ieguldījumu apjoms⁶.

Ex-post pārbaudē ir gūti trīs turpmāk izklāstītie galvenie secinājumi.

¹ Papildināmības princips attiecas tikai uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) un Eiropas Sociālo fondu (ESF). Kohēzijas fonds netiek ņemts vērā.

² Kā norādīts Komisijas 2006. gada decembra darba dokumentā Nr. 3, “*atbilstīgie valsts izdevumi ir jebkādi publiski vai līdzvērtīgi strukturāli izdevumi no valsts, reģionālo pārvaldes iestāžu vai pašvaldību budžeta, par kuriem var saņemt struktūrfondu atbalstu pat gadījumā, ja tikai daļu šo izdevumu faktiski līdzfinansē ar struktūrfondu*”.

³ 2006. gada cenās.

⁴ 15. pantā ir noteikts, ka “*Komisija, apspriežoties ar dalībvalsti, var nolemt mainīt strukturālo izdevumu nepieciešamo apjomu, ja ekonomikas stāvoklis attiecīgajā dalībvalstī ir būtiski mainījies salīdzinājumā ar to, kāds tas bija, kad tika noteikts [...] valsts vai līdzvērtīgu strukturālo izdevumu apjoms [ko noteica ex-ante pārbaudē].*”

⁵ 15. pantā arī norādīts, ka “*pabeidzot katru no trim pārbaudes posmiem, Komisija publicē katras dalībvalsts papildināmības pārbaudes rezultātus, tostarp metodoloģiju un informācijas avotus*”.

⁶ Publiskie ieguldījumi ir vispārējās valdības bruto ieguldījumi pamatkapitālā (P.51g 2010. gada Eiropas Kontu sistēmā).

Pirmkārt, neraugoties uz dažām ievērojamām atšķirībām starp dalībvalstīm, kopējais dalībvalstu strukturālo izdevumu līmenis konverģences reģionos 2007.–2013. gadā (vidēji gadā 94,4 miljardi EUR 2007.–2013. gada periodā) bija par 1,2 miljardiem EUR zemāks nekā *ex ante* noteiktais līmenis (95,6 miljardi EUR) un par 13 miljardiem EUR augstāks nekā vidusposma pārskatos noteiktais kopējais līmenis (81,4 miljardi EUR). Kopumā vislielākās atšķirības konstatētas dalībvalstīs, kuras visvairāk skāra ekonomikas lejupslīde un publisko finanšu krīze.

Otrkārt, visas dalībvalstis (izņemot Grieķiju) nodrošināja atbilstību saviem papildināmības atsauces līmeņiem 2007.–2013. gada periodam — vai nu tiem, kas tika sākotnēji noteikti *ex ante* pārbaudē attiecīgajos valsts stratēģiskajos ietvardokumentos (VSID), vai arī vidusposma pārbaudē pārskatītajiem atsauces līmeņiem. Sešu dalībvalstu rādītāji ir zem *ex ante* pārbaudē noteiktā atsauces līmeņa, bet virs galīgā atsauces līmeņa (Čehijas Republika, Vācija, Itālija, Lietuva, Ungārija un Portugāle), jo vidusposma pārbaudē tika nolemts atsauces līmeni pārskatīt un samazināt.

Treškārt, *ex post* pārbaudē tika apstiprinātas papildināmības pārbaudes metodes nepilnības, kas jau tika konstatētas vidusposma pārbaudē. Iesniedzamās informācijas apjoms rada lielu slogu dalībvalstīm un Komisijai sarežģī pārbaudes darbu, jo ir grūti salīdzināt dažādās dalībvalstu izmantotās metodes papildināmības pārbaudei un ES pieejamo oficiālo statistiku. Tālāk aprakstīti daži no iemesliem, kāpēc papildināmības pārbaude 2014.–2020. gada periodam ir ievērojami vienkāršota un saskaņota ar ES ekonomikas pārvaldību. Papildināmība — kaut arī pārskatīta — joprojām ir būtisks kohēzijas politikas struktūras elements 2014.–2020. gada periodam, lai rosinātu izaugsmi veicinošus ieguldījumus.

2. EKONOMISKAIS KONTEKSTS 2007.–2013. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ

Kohēzijas politika 2007.–2013. gada periodā tika īstenota vissarežģītākajā ekonomiskajā kontekstā, kāds bijis kopš ES kohēzijas politikas ieviešanas. Lielās ietekmes dēļ, ko radīja ekonomikas lejupslīde, kas sākās 2008. gadā un vēlāk pastiprinājās, 2013. gadā reālais IKP joprojām bija zemāks nekā 2007. gadā. Ikgadējais IKP⁷ pieaugums bija negatīvs 2009. (-4,4 %) un 2012. gadā (-0,5 %) un bija tuvu stagnācijai 2008. (0,4 %) un 2013. gadā (0,2 %). 2007.–2009. gada periodā⁸ ES-27 valstīm prognozētais vidējais ikgadējais IKP pieaugums atsauces līmeņu noteikšanas brīdī bija 2,6 %, kas ir salīdzināts ar konstatēto pieaugumu -0,3 % līmenī.

Ekonomikas lejupslīde izraisīja strauju darba tirgus apstākļu pasliktināšanos. Kopējais bezdarba līmenis ES-28 valstīs pastāvīgi palielinājās no 7 % 2008. gadā līdz 10,9 % 2013. gadā. Ietekme uz darba tirgu bija īpaši smaga dalībvalstīs, kurās ekonomiskās aktivitātes samazināšanās bija visizteiktākā. Piemēram, Grieķijā bezdarba līmenis palielinājās no 7,8 % 2008. gadā līdz 27,5 % 2013. gadā, savukārt Spānijā — no 8,2 % 2007. gadā līdz 26,1 % 2013. gadā. ES kopumā un jo īpaši dažās dalībvalstīs krasi pasliktinājās sociālie apstākļi. To iedzīvotāju daļa, kuriem draud nabadzības un sociālās atstumtības risks, palielinājās no 23,7 % 2008. gadā līdz 24,5 % 2013. gadā, bet dažās dalībvalstīs plānošanas perioda beigās tā ievērojami pārsniedza ES vidējo rādītāju (piemēram, 48 % Bulgārijā, 41,9 % Rumānijā un 35,7 % Grieķijā).

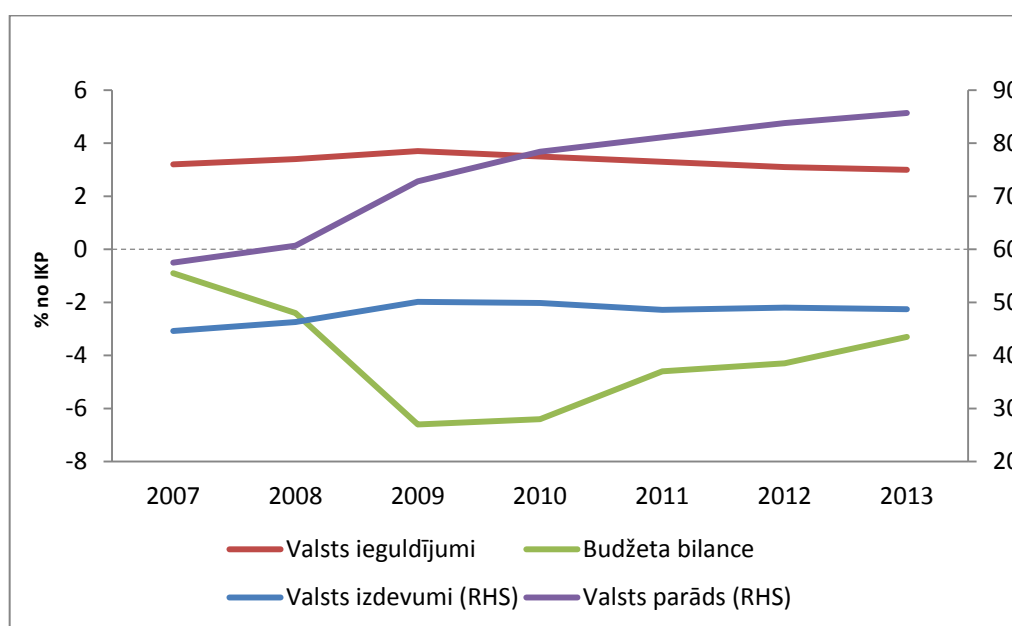
⁷ Avots: Eurostat, iegūšanas datums: 2017. gada 31. janvāris.

⁸ Eiropas Komisijas rudens ekonomikas prognozes, 2007. gads.

Ekonomiskās aktivitātes samazināšanās, kā arī darba tirgus un sociālo apstākļu pasliktināšanās radīja arvien lielāku spiedienu uz dalībvalstu izdevumiem. Tie strauji palielinājās 2008. un 2009. gadā, ES vidējai vispārējo valdību kopējo izdevumu attiecībai pret IKP pārsniedzot 50 % no ES IKP, kas ir lielākais rādītājs kopš 1995. gada. To galvenokārt izraisīja automātiskie stabilizatori, kas bija par iemeslu arī tam, ka nepavisam nepalielinājās valsts ieņēmumi. Faktiski galvenais valsts ieņēmumu avots (nodokļi un sociālās iemaksas) absolūtā izteiksmē samazinājās⁹. Automātiskos stabilizatorus parasti definē kā nodokļu politikas elementus, kas samazina nodokļu slogu un palielina valsts izdevumus bez diskrecionārām valdības darbībām. Piemēram, tie nodrošina ienākumu aizstāšanu, tiklīdz sāk paaugstināties bezdarba līmenis. Faktiski valdības kopējo izdevumu attiecības pret IKP palielināšanās galvenokārt ietekmē sociālās aizsardzības sistēmas izdevumus, kas no 2009. gada bija vidēji par aptuveni 2,5 IKP procentpunktiem lielāka nekā pirmskrīzes līmenis. Dažās valstīs, kuras IKP samazināšanās skāra vissmagāk, sociālās aizsardzības izdevumi palielinājās vēl vairāk. Šajās valstīs bija arī ļoti jūtams arvien lielāks valsts parāda procentu slogs — dažās no tām procentu maksājumi veidoja vairāk nekā 2 IKP procentpunktus, salīdzinot ar pirmskrīzes līmeni.

Šādos apstākļos, kad uz valsts izdevumiem tika izdarīts arvien lielāks spiediens, bet valsts ieņēmumi stagnēja, lielākajā daļā dalībvalstu strauji palielinājās deficīta attiecība pret IKP. Šī attiecība ES vidējās vērtības maksimumu sasniedza 2009. gadā, kad no -0,9 % 2007. gadā palielinājās līdz -6,6 %, bet 2013. gadā vēl joprojām pārsniedza -3 % (-3,3 % no IKP). Vairāk nekā 20 dalībvalstīm 2010. gadā tika piemērota pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra, kas ir Stabilitātes un izaugsmes pakta korektīvā daļa. Valsts kopējais parāds ES vidēji palielinājās no 57,6 % 2007. gadā līdz 85,7 % 2013. gadā. Šīs tendences radīja zināmas bažas par dažu valstu finansiālo ilgtspēju, un dažos gadījumos bija nepieciešams ārējs finansiāls atbalsts no Eiropas un starptautiskajām iestādēm, kura piešķiršana bija atkarīga no ekonomikas korekciju programmu īstenošanas.

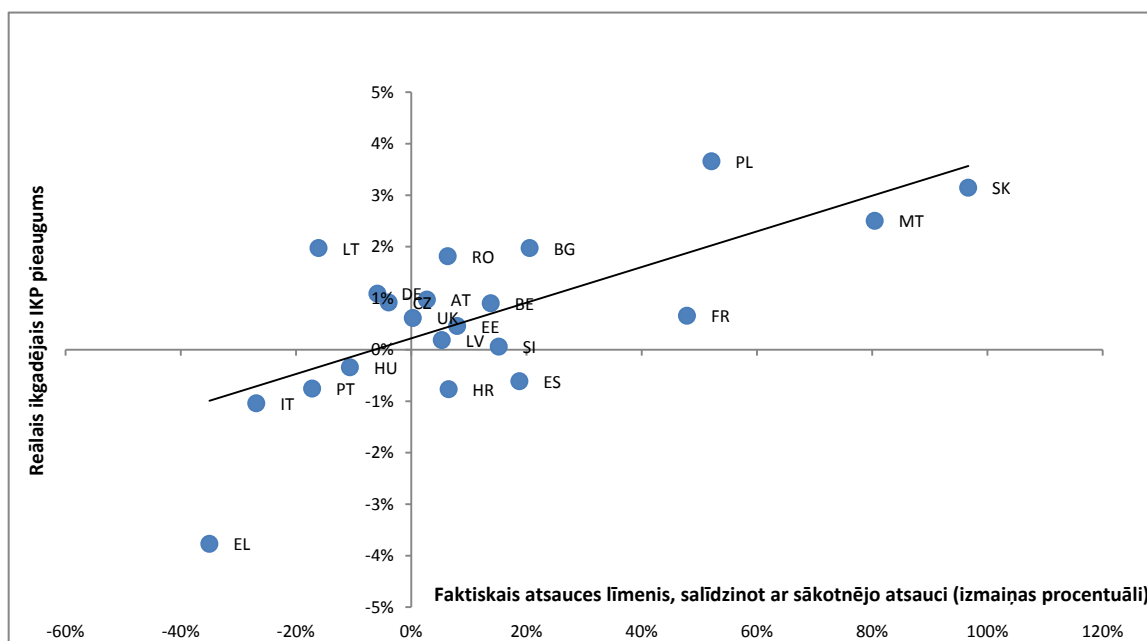
1. attēls: valsts izdevumi un publiskie ieguldījumi, valsts budžeta deficīts un parāds

⁹ Ņemot vērā arī nodokļu ieņēmumus, kuriem ir liela nozīme kā automātiskam stabilizatoram.

Valsts izdevumu attiecības pret IKP palielināšanās nenozīmēja, ka visā plānošanās periodā ES bija lielāki publiskie ieguldījumi. Gluži pretēji, publiskie ieguldījumi būtiski samazinājās tajās dalībvalstīs, kuras visvairāk skāra ekonomiskās aktivitātes samazināšanās un publisko finanšu krīze. Kopumā tās ir dalībvalstis ar vislielāko novirzi no sākotnējā atsaucē līmeņa (2. attēls, X ass). Tieši publiskie ieguldījumi bija tā izdevumu pozīcija, kas tika samazināta visvairāk, pat pēc tam, kad gan Eiropas, gan valstu līmenī tika pieņemti ekonomikas atveseļošanas plāni, lai pretotos IKP samazināšanās negatīvajai ietekmei krīzes pirmajos gados. Šis fakts izskaidro, kāpēc dažas dalībvalstis atbilst papildināmības kritērijam, nepazeminot atsaucē līmeni vidusposma pārbaudes laikā un neraugoties uz publisko ieguldījumu apjoma ievērojamo samazināšanos plānošanas perioda otrajā daļā.

2. attēls: atšķirības starp *ex ante* atsaucē un *ex post* strukturālajiem izdevumiem (X ass) un vidējo IKP pieaugumu 2007.–2013. gada periodā (Y ass).

Avots: Eurostat un Komisijas aprēķini

3. 2007.–2013. GADA PERIODA EX POST PĀRBAUDES PROCESS

21 dalībvalstij, uz ko attiecās papildināmības pārbaude (dalībvalstis ar vismaz vienu konverģences reģionu 2007.–2013. gada periodā), vajadzīgā informācija un attiecīgās tabulas ar galīgajiem datiem bija jāiesniedz līdz 2016. gada 31. janvārim. Tas tika izdarīts, tomēr dažas dalībvalstis informāciju iesniedza novēloti, dažos gadījumos — ar vairāku mēnešu aizkavēšanos.

Kad dalībvalstis bija iesniegušas vajadzīgo informāciju, Komisija pārbaudīja tās atbilstību publisko ieguldījumu tendencēm, kas novērotas valdības funkciju klasifikācijas¹⁰ (COFOG) datos, ko sniedza Eurostat saskaņā ar Eiropas kontu sistēmu (ESA 2010). Dažos gadījumos Komisija arī izmantoja publiski pieejamo informāciju par valstu izdevumiem vai konkrēti pieprasīja papildu informāciju no valstu iestādēm vairākās divpusējās informācijas apmaiņās. Piemēram, Komisija prasīja valstu iestādēm sniegt sīkāku informāciju par datiem un metodoloģiju, kas izmantota, lai aprēķinātu tēriņus noteiktās izdevumu kategorijās vai lai sniegtu papildu informāciju saistībā ar strukturālajiem izdevumiem sadalījumā pa reģioniem vai valstij piederošiem uzņēmumiem. Šis process ļāva novērst lielāko daļu neskaidrību un vairākos gadījumos bija par iemeslu Komisijai sākotnēji ierosinātā izdevumu līmeņa maiņai (piemēram, Bulgārijas, Spānijas, Latvijas, Ungārijas un Polijas gadījumos).

No metodoloģijas viedokļa dalībvalstu strukturālo izdevumu noteikšana bija sarežģīts uzdevums — tas jau tika konstatēts vidusposma pārskatā. Attiecībā uz dalībvalstīm tas ietvēra publisko ieguldījumu *ad hoc* datu vākšanu un apkopošanu pa tematiskām jomām un dažādiem valdības līmeņiem, kā arī izdevumu nošķiršanu atsevišķos reģionos, ja konverģences mērķim atbilda tikai daļa valsts. Dalībvalstu ierosinātā metodoloģija bieži vien tika izmantota tikai papildināmības pārbaudes vajadzībām. Komisijai vislielākās grūtības sagādāja dalībvalstu sniegto nesaskaņoto datu salīdzināšana ar Eiropas oficiālās statistikas datiem, kuros attiecībā uz vispārējās valdības datiem nebija paredzēts sadalījums pa reģioniem. Problēmas sagādāja arī valstij piederošo uzņēmumu izdevumu pārbaude, jo šo izdevumu uzskaitē nav veikta saskaņoti. Šajos gadījumos Komisija lūdza dalībvalstis sniegt publiskus ziņojumus, kas apstiprināti iekšējās vai ārējās revīzijās.

Vēl viena problēma, ar kuru saskārās dažas dalībvalstis (piemēram, Polija), bija tā, ka dalībvalsts bija mainījusi to izdevumu noteikšanas metodoloģiju, kas attiecināmi uz papildināmības principu. Šie uzlabojumi, kas sistēmās tika ieviesti, lai labāk noteiktu attiecīgos izdevumus, neļauj pilnvērtīgi salīdzināt attiecīgās izdevumu pozīcijas starp dažādiem plānošanas periodiem.

Turklāt, tā kā dalībvalstīm ir atšķirīgas strukturālo izdevumu aprēķināšanas metodes, tos ir grūti salīdzināt, un Komisijas novērtējumā var rasties būtiskas novirzes. Ievērojami atšķiras arī veidi, kādos dalībvalstis reģistrē un klasificē izdevumus papildināmības atbilstības noteikšanai.

Vairākās informācijas apmaiņās starp Komisiju un dalībvalstīm tika gūta zināma pārlicība par papildināmības pārbaudei iesniegtās informācijas ticamību un konsekvenci. Kad starp valstu iestādēm un Komisiju bija panākta vienošanās par faktisko izdevumu līmeni un izmantoto metodoloģiju, Komisija par rezultātiem vēstules veidā paziņoja attiecīgajām dalībvalstīm.

¹⁰ Valdības funkciju klasifikāciju, ko saīsināti dēvē par COFOG, tās pašreizējā versijā 1999. gadā izstrādāja [Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija](#) un publicēja ANO Statistikas nodaļa kā standartu, ar kuru klasificē valdības darbību mērķus.

4. STRUKTURĀLIE IZDEVUMI KONVERĢENCES REĢIONOS 2007.–2013. GADA PERIODĀ

Ex post pārbaudes rezultāti ir apkopoti 1. tabulā, kurā salīdzināts gada vidējo strukturālo izdevumu *ex post* līmenis 2007.–2013. gada periodā ar *ex ante* atsauces līmeni vai līmeni, kas tika pārskatīts vidusposma pārbaudē. Gada vidējais strukturālo izdevumu līmenis (94,4 miljardi EUR), kas ir izteikts 2006. gada cenās, vidēji bija par aptuveni 1 % zemāks, nekā sākotnēji prognozēts (95,6 miljardi EUR), taču par aptuveni 16 % lielāks nekā vidusposma pārbaudē mainītā atsauces līmeņu kopsумma (81,4 miljardi EUR). Šāda pozitīva starpība galvenokārt radusies dalībvalstu strukturālo izdevumu dēļ, kuru atsauces līmenis vidusposma pārbaudē netika mainīts, tāpēc var secināt, ka atsauces līmeņu samazinājums desmit dalībvalstīs bija gan līdzsvarots, gan reāls.

1. tabula: atsauces līmeņi un faktiskie strukturālie izdevumi¹¹

Dalībvalsts	Vidējais <i>ex ante</i> atsauces līmenis 2007.–2013. gada periodā	Vidusposma atsauces līmenis 2007.–2013. gada periodā	Faktiskie izdevumi 2007.–2013. gada periodā
Beļģija	1,128	1,128	1,284
Bulgārija	919	919	1,108
Čehijas Republika	2,549	2,271	2,450
Vācija	16,504	14,562	15,538
Igaunija	1,316	1,276	1,421
Grieķija	8,661	6,125	5,628
Spānija	13,973	13,973	16,599
Francija	1,815	1,815	2,684
Horvātija	818	818	871
Itālija	20,613	13,860	15,076
Latvija	971	770	1,023
Lietuva	755	598	634
Ungārija	3,330	2,828	2,976
Malta	107	107	193
Austrija	139	139	143
Polija	7,940	7,940	12,080
Portugāle	3,946	2,637	3,268
Rumānija	4,773	4,773	5,077
Slovēnija	957	957	1,103
Slovākija	876	876	1,723
Apvienotā Karaliste	3,495	3,072	3,505
Kopā	95,585	81,444	94,383

Piezīme: gada vidējais līmenis miljonos EUR (2006. gada cenās)

Tomēr, salīdzinot *ex ante* un *ex post* atsauces līmeņus, starp dalībvalstīm pastāv ievērojamas atšķirības. Piemēram, faktiskie strukturālie izdevumi Grieķijā 2007.–2013. gadā bija par 35 % mazāki nekā *ex ante* atsauces līmenis. Šī starpība pārsniedz 25 % Itālijā, savukārt Ungārijā, Lietuvā un Portugālē tā ir robežās no 10 % līdz 20 %. Savukārt dažās citās dalībvalstīs faktiskie strukturālie izdevumi 2007.–2013. gada periodā ievērojami pārsniedz sākotnējo atsauces līmeni, piemēram, 97 % Slovākijā, 80 %

¹¹ Dalībvalstu iesniegtie dati papildināmības noteikšanai (dažos gadījumos mainīti pēc vienošanās ar Komisiju).

Maltā un vairāk nekā 50 % Polijā. Pastāv būtiska savstarpēja saistība starp strukturālajiem izdevumiem un ekonomikas lejupslīdes ietekmi dalībvalstī. Mazāki izdevumi, nekā plānots, galvenokārt konstatēti dalībvalstīs, kuras krīze skāra vissmagāk. Spānija šajā saistībā ir izteikts izņēmums, jo laikā līdz 2010. gadam tajā bija lieli izdevumi, tostarp saistībā ar diviem ekonomikas atveseļošanas plāniem, kas tika pieņemti, lai mazinātu ekonomikas lejupslīdes radītās sekas.

Plānošanas perioda otrajā pusē dalībvalstu strukturālie izdevumi kopumā samazinājās. Faktiski visaugstākais strukturālo izdevumu līmenis ir konstatēts šā perioda pirmajos trīs gados (līdz 2009. gadam); 2010. gadā tas sāk pazemināties un no 2011. gada krasi samazinās līdz ar ekonomiskās aktivitātes lejupslīdi un pieaugošo spiedienu uz publiskajām finansēm. Šī iemesla dēļ dažas dalībvalstis lūdza Komisiju papildināmības vidusposma pārbaudē saskaņā ar tiesisko regulējumu pazemināt to atsaucēs līmeņus, lai tie vairāk atbilstu ekonomiskās situācijas būtiskajām izmaiņām. Komisija galu galā izlēma samazināt atsaucēs līmeni desmit dalībvalstīm¹². Atsaucēs līmeņi tika samazināti vismaz par 20 % piecām dalībvalstīm (Grieķijai, Itālijai, Latvijai, Lietuvai un Portugālei) un vismaz par 10 % četrām dalībvalstīm (Čehijas Republikai, Vācijai, Ungārijai un Apvienotajai Karalistei).

Strukturālie izdevumi, kas saistīti ar papildināmību, ietver valstu valdību līdzfinansējumu saskaņā ar Eiropas kohēzijas politiku. No strukturālajiem izdevumiem, kas vidēji gadā bija 94,4 miljardi EUR, aptuveni 9,7 miljardi EUR ir saistīti ar valstu līdzfinansējumu projektiem, kurus īstenoja saskaņā ar kohēzijas politiku. Vislielākais līdzfinansējuma apjoms konstatēts Portugālē un Polijā, kur valsts līdzfinansējums veido aptuveni 25 % no kopējiem dalībvalsts finansētajiem strukturālajiem izdevumiem. Attiecībā uz ES finansējumu kopējie izdevumi ERAF un ESF projektiem sasnieguši aptuveni 21,4 miljardus EUR, kas veido aptuveni 18 % no kopējiem strukturālajiem izdevumiem, ņemot vērā gan ES, gan valstu finanšu avotus (117 miljardi EUR). Tādās valstīs kā Lietuva un Portugāle šī attiecība pārsniedz 40 %. Plānošanas perioda pēdējos gados ERAF un ESF finansējuma daļa vidēji palielinājusies, jo samazinājās dalībvalstu veikto strukturālo izdevumu apjoms.

Iekļaujot gan valstu, gan struktūrfondu finansējumu, visā plānošanās periodā strukturālie izdevumi veido 819 miljardus EUR. Šī summa ir aptuveni 4,2 % no IKP konverģences reģionos un aptuveni 2 % no kopējiem valsts izdevumiem tajā pašā periodā 21 dalībvalstī, kam tika piemērots papildināmības princips.

Salīdzinot rezultātus ar iepriekšējo plānošanas periodu (2000.–2006. gads vai 2004.–2006. gads), neraugoties uz ekonomikas lejupslīdes ietekmi, strukturālo izdevumu apjoms ir palielinājies par 2 %. To galvenokārt izraisījis strukturālo izdevumu apjoma pieaugums dalībvalstīs, kuras Eiropas Savienībai pievienojās 2004. gadā vai pēc tam (30 % palielinājums visās šajās valstīs, izņemot Čehijas Republiku, Lietuvu un Ungāriju, kur strukturālo izdevumu apjoms samazinājās). Strukturālie izdevumi samazinājās arī Vācijā, Grieķijā, Itālijā un Portugālē — to izraisīja ekonomikas lejupslīde un daži ārkārtas izdevumi 2000.–2006. gadā (piemēram, 2004. gada Olimpiskās spēles Grieķijā un izdevumi saistībā ar Vācijas atkalapvienošanos).

¹² Komisijas paziņojums. Termiņa vidusposma pārbaudes rezultāti par papildināmību 2007.–2013. gadā. COM(2013)104 final.

5. SECINĀJUMI

2007.–2013. gada plānošanas periodu raksturoja izteikta ekonomiskās situācijas un sociālo apstākļu pasliktināšanās. IKP izaugsme bija zemāka par prognozēto, un dažās dalībvalstīs ievērojami palielinājās gan bezdarba līmenis, gan nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju daļa. Šādos apstākļos bija sarežģīti ievērot papildināmības principu, jo palielinājās spiediens uz sociālajiem tēriņiem, īpaši dalībvalstīs, kuras ekonomikas lejupslīde skāra visvairāk, un tika veikti fiskālās konsolidācijas pasākumi, lai nodrošinātu publisko finanšu ilgtspēju. Tie ir daži no galvenajiem iemesliem, kāpēc dažas dalībvalstis ierosināja samazināt *ex ante* pārbaudes laikā VSID sākotnēji noteikto atsaucē līmeni.

Kopumā tas, ka ir ievērots papildināmības princips, ir skaidrojams ar lielākiem izdevumiem plānošanas perioda pirmajos trīs gados (vai nu tāpēc, ka tas bija pirms finanšu krīzes sākuma 2008. gadā, vai arī tāpēc, ka tikai veikti ārkārtas izdevumi saskaņā ar ekonomikas atveseļošanas plāniem, ko pieņēma, lai pretotos pēkšņās ekonomikas lejupslīdes radītajām negatīvajām sekām). Pēc tam, plānošanas perioda otrajā pusē, strukturālie izdevumi lielākajā daļā dalībvalstu ievērojami samazinājās. Tas pilnībā atbilst publisko ieguldījumu tendencēm, kas novērotas *Eurostat* publicētajos datos.

Atbilstību papildināmības principam nodrošināja gandrīz visas dalībvalstis, izņemot Grieķiju. Sešas dalībvalstis spēja nodrošināt atbilstību papildināmības principam, pateicoties atsaucē līmeņa samazināšanai vidusposma pārbaudē 2010. gadā. Pārējās dalībvalstīs strukturālo izdevumu līmenis pārsniedza *ex ante* pārbaudē noteikto līmeni.

Tiesiskais regulējums paredz, ka gadījumā, ja nav ievērots papildināmības princips, Komisija var veikt finanšu korekciju, atceļot visu struktūrfondu ieguldījumu attiecīgajai dalībvalstij vai daļu no tā¹³.

Papildināmības princips Grieķijā nav ievērots ekonomiskās situācijas izteiktās un negaidītās pasliktināšanās dēļ, kad laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam reālais IKP samazinājās par vairāk nekā 25 %, nevis Grieķijas valdību apzinātu ekonomikas politikas lēmumu dēļ. Grieķija kopš 2010. gada saņem ārēju finansiālu palīdzību, un tai ir piemērotas trīs secīgas ekonomikas korekciju programmas, kurās nolūkā uzlabot vispārējo ekonomisko situāciju Grieķijā ir jāiekļauj pasākumi tādu publisko ieguldījumu samazināšanai, kuri negatīvi ietekmē valsts spēju nodrošināt atbilstību papildināmības principam. Komisija ekonomikas korekciju programmu ceturkšņa pārskatus ir novērtējusi pozitīvi. Šādos apstākļos finanšu korekcijas piemērošana nav atbilstīga.

Ex post papildināmības pārbaudes procesā par 2007.–2013. gadu nācās saskarties ar nepilnībām, kuru dēļ tika būtiski reformēta metodoloģija 2014.–2020. gada periodam. Pārbaude prasīja ievērojamus resursus gan no dalībvalstīm, gan Komisijas. Nav bijis viegli nodrošināt dalībvalstu iesniegto nesaskaņoto datu un *COFOG* klasifikācijā pieejamo datu konsekvenču, jo sevišķi tādēļ, ka dalībvalstu dati nav saskaņoti ar ES ekonomikas pārvaldības sistēmu. Dažu valstu veiktās metodoloģijas izmaiņas (kaut arī pozitīvas, jo ar tām iespējams labāk noteikt uz papildināmību attiecināmos izdevumus) ir apgrūtinājušas izdevumu salīdzināšanu starp plānošanas periodiem.

Ar šo ziņojumu tiek noslēgta 2007.–2013. gada plānošanas perioda papildināmības pārbaude.

¹³ Regulas (ES) Nr. 1083/2006 99. pants.